

แบบรายงานข้อมูลองค์ความรู้จากการถอดบทเรียน (Lesson Learned)/ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ที่มีความสำคัญสะท้อนภารกิจหลักของหน่วยงาน
หน่วยงาน บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย
เรื่อง : โครงการสร้างและพัฒนาเครือข่ายคุ้มครองเด็กในระดับตำบล

1. ที่มา/ความสำคัญ/ความสอดคล้องกับนโยบาย

โครงการสร้างและพัฒนาเครือข่ายคุ้มครองเด็กในระดับตำบล

สถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีความรุนแรง เด็กและเยาวชน ที่ประสบปัญหาและอยู่ในกลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำความรุนแรง ถูกทอดทิ้ง ถูกแสวงหาประโยชน์ หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการขาดความปลอดภัยและสวัสดิภาพ ดังนั้นการคุ้มครองป้องกันและให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสม ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างทันท่วงที ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ตกอยู่ในสภาพเสี่ยงต่อภัยอันตราย เช่น การได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต การขาดพัฒนาการทั้งทางร่างกายและสติปัญญา การติดเชื้อเอชไอวี ขาดโอกาสทางการศึกษา การพลัดถิ่น เร่ร่อน ไร้ถิ่นฐานที่อยู่อาศัย การทำแท้ง และเด็กถูกทอดทิ้งจากภาวะการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาสถานะความเสี่ยง รวมทั้งตกอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทาง วิธีการในการสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและส่งเสริมความประพฤติเด็กให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีวิธีการปฏิบัติต่อเด็กได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัวที่เป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดให้เข้มแข็ง รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม เด็กถูกทอดทิ้ง ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์มิชอบ หรือเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยมาตรา 24 ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในระดับชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัดเป็นกลไกในการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับจังหวัดและระดับชาติอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายคุ้มครองเด็กในระดับตำบล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีรูปแบบ วิธีการ และแนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 24 ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกลไกการคุ้มครองเด็กระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ การเสริมสร้างเครือข่ายคุ้มครองเด็กในระดับตำบลอย่างเป็นระบบ เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองเด็ก ปราศจากการถูกกระทำความรุนแรง ถูกทอดทิ้ง ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือมีพฤติกรรมไม่สมควรแก่วัย ทำให้เด็กอยู่ในสภาวะแวดล้อม ที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เป็นพลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญมั่นคง

2. กระบวนการทำงาน

1. คัดเลือกพื้นที่ในการดำเนินงานศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในระดับตำบล เป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานขับเคลื่อนงานการคุ้มครองสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน
2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กระดับตำบล
3. จัดประชุมชี้แจงให้แก่ตำบลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ในการดำเนินงานศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการคุ้มครองเด็กและการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก
4. จัดเก็บข้อมูล และกำหนดแผนช่วยเหลือรายกรณี ประสาน ส่งต่อ และทบทวนแผนให้ความช่วยเหลือ
5. จัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กระดับท้องถิ่น
6. รายงานผลการดำเนินงานระบบคุ้มครองเด็กในระดับตำบล

3.กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทาง วิธีการในการสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและส่งเสริมความประพฤติเด็กให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการปฏิบัติต่อเด็กได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัวที่เป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดให้เข้มแข็ง รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม เด็กถูกทอดทิ้ง ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์มิชอบ หรือเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยมาตรา 24 ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในระดับชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัดเป็นกลไกในการประสานความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับจังหวัดและระดับชาติอย่างเป็นระบบ

4.เทคนิค/เครื่องมือ/นวัตกรรม

1. มีการประชุมชี้แจงให้แก่ตำบลเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการคุ้มครองเด็ก และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก
2. มีแบบสำหรับการคัดกรองเด็กตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำ (CMST)
3. มี Mobile Application “คุ้มครองเด็ก” เป็นแอปพลิเคชันแจ้งเหตุการณ์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์โดยผ่านเว็บไซต์ เป็นการเพิ่มช่องทางการแจ้งเหตุเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5.ผลการดำเนินงาน

จังหวัดสุโขทัยมีตำบลทั้งหมด 90 ตำบล ได้มีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กแล้ว ทั้งหมด 87 ตำบล และอยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน 3 ตำบล

6. ปัจจัยความสำเร็จ

กลไกระบบคุ้มครองเด็กในระดับตำบล เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองเด็ก ให้เด็กเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐาน ได้รับการช่วยเหลือตามสภาพปัญหา รวมทั้งการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพตามความเหมาะสม ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพและทักษะผู้ปฏิบัติงานสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้แก่ เจ้าหน้าที่ อปท. ที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในระดับตำบล, พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ และอาสาสมัคร/เครือข่าย เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการคุ้มครองเด็ก และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

7. ข้อเสนอแนะ

รูปภาพประกอบ

